

Hoogervorst

de gegevens uit het onderzoek naar particuliere klinieken. Waarom is dat in het ene geval wel en in het andere geval niet gebeurd? Ten eerste wisten de particuliere klinieken dat de resultaten van het onderzoek openbaar werden gemaakt. Dat was namelijk al aangekondigd. Ten tweede ging het om een vervolgonderzoek bij klinieken die niet naar behoren hadden gefunctioneerd en de tijd hebben gehad om de kwaliteit van hun zorg te verbeteren. Ik wil dat de resultaten van het onderzoek naar de verpleeghuizen ook openbaar worden per instelling. De opzet van het onderzoek waaraan u refereert, was echter niet om de gegevens per instelling openbaar te maken. Dit zou op basis van anonimiteit gebeuren. Ik ben er een groot voorstander van dat de onderzoeken in de toekomst openbaar kunnen worden gemaakt, maar vind dat de instellingen waarom het gaat, een kans moeten krijgen om met de inspectie te overleggen over de manier waarop dat moet gebeuren. De inspectie neemt het besluit zelfstandig, maar ik vind het ordentelijk dat de instellingen de gelegenheid krijgen om met de inspectie te overleggen over de vraag of een bepaalde indicator al dan niet reëel is. Daarvoor wil ik de betrokken partijen tot het einde van dit jaar tijd gunnen. Dan kunnen zij overleggen over wat goede indicatoren zijn om de kwaliteit van verschillende instellingen met elkaar te vergelijken. Ik vraag u om mij die tijd te gunnen.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik vraag mij af of de gegevens van privé-klinieken in eerste instantie op basis van anonimiteit zijn verstrekt. Wat is het verschil met de verpleeghuizen? De inspectie heeft samen met de verpleeghuizen de indicatoren voor de kwaliteit van verpleeghuiszorg opgesteld. Aan de hand daarvan is er gemeten. Ik snap niet waarom hier nogmaals overleg moet worden gevoerd.

Minister **Hoogervorst**: De verpleeghuizen maken nu duidelijk dat zij het rapport van de inspectie niet geheel evenwichtig vinden en dat de indicatoren op grond waarvan hun kwaliteit is getoetst, niet voldoende recht doen aan de prestaties die zij leveren. Ik zeg niet dat zij gelijk hebben, maar ga er vooralsnog van uit dat de Inspectie een evenwichtig rapport heeft opgesteld. Ik vind dat

het veld nog een kans moet krijgen om met de inspectie te overleggen alvorens de gegrossierde gegevens op instellingsniveau bekend worden gemaakt. Het veld moet de kans krijgen om te vragen, op een evenwichtige manier te worden afgerekend. Als de inspectie het daar niet mee eens is, moet de inspectie haar verantwoordelijkheid nemen.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Zegt u toe dat u de instellingen en de inspectie tot het einde van dit jaar de gelegenheid geeft om anoniem over de inhoud van het rapport te praten? Stemt u ermee in dat daarna de gegevens openbaar worden gemaakt, of de instellingen dat willen of niet?

Minister **Hoogervorst**: Ik hoop dat men in een tijdsbestek van enkele maanden tot overeenstemming kan komen over een redelijke manier om de instellingen af te rekenen. Als hierover geen overeenstemming wordt bereikt, moet de inspectie haar verantwoordelijkheid nemen. Er komen natuurlijk nog vervolgonderzoeken. De gehele sector weet ook dat de resultaten daarvan per individuele instelling openbaar worden gemaakt. De mensen worden daardoor extra aangespoord.

De instellingen wisten van het onderzoek waarvan de resultaten onlangs zijn verschenen alleen dat de gegevens op geaggregeerd niveau bekend werden gemaakt. Zij wisten niet dat zij op instellingsniveau bekend werden gemaakt. Ik vind het dus niet fair om dat alsnog te doen.

Mevrouw **Verbeet** (PvdA): Voorzitter. De minister weet dat het hierbij gaat om alarmbellen die de sector zelf heeft vastgesteld. Wil de minister deze gegevens niet bekendmaken of kan hij dit niet doen? Is het zijn eigen keuze, in overleg met het veld? En zou het wellicht een goede oplossing zijn om de cliëntenraden wel alvast over de resultaten te informeren?

Minister **Hoogervorst**: Ik weet het niet helemaal zeker, maar volgens mij is het een bevoegdheid van de inspectie om deze gegevens openbaar te maken. Ik meen dat zij hierin autonoom is. Ik kan ook nog wel even terugkomen op deze vraag, want de Kamer heeft over deze kwestie een motie aangenomen. Aan de hand daarvan zal ik nog eens

secuur op deze kwestie ingaan en dan zal ik deze vraag ook wat nauwkeuriger beantwoorden. Ik voel er overigens niet veel voor om de cliëntenraden wel te informeren, want dan zijn de gegevens natuurlijk ook openbaar. Het is het een of het ander; als ik ze openbaar maak, dan voor iedereen.

De heer **Nawijn** (LPF): Voorzitter. Ik vind deze gang van zaken toch wat vreemd. De gezondheidszorg moet transparant zijn. De situatie in privé-klinieken wordt onderzocht en dan horen wij wel met naam en toenaam waar het wel en waar het niet klopt. De inspectie geeft haar oordeel ook over ziekenhuizen, maar bij de verpleeghuizen, waarover juist zoveel onrust heerst, wordt het hele resultaat onder één noemer gebracht. Dat is niet goed, want elk zichzelf respecterend verpleeghuis moet transparant zijn, het moet aantonen dat er kwaliteit wordt geleverd. Ik zou graag zien dat de minister erop aandringt dat alle gegevens over de kwaliteit per instelling openbaar worden gemaakt, want daar heeft de burger recht op.

Minister **Hoogervorst**: Voorzitter. De Kamer en ik hebben helemaal geen meningsverschil op dit punt, want wij willen beiden openbaarmaking. Het is alleen een kwestie van timing en van een ordentelijke volgorde. Het is natuurlijk het beste als ook het veld er op het moment van publicatie mee kan instemmen, al dan niet elke instelling gelukkig zijn met de resultaten. Als ik de inspectie nu vraag om het rapport openbaar te maken, ontstaat er één grote kakofonie dat het onredelijk, unfair en niet volgens de afspraken is. Daar hebben wij ook niet zo verschrikkelijk veel aan, dus ik vraag de Kamer om iets meer tijd. Wij willen hetzelfde en dit zal op een ordentelijke manier geregeld worden.

Vragen van het lid Azough aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie over **diens uitlatingen over inburgeringseisen aan imams**.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Voorzitter. Afgelopen donderdag kwam de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie in

Azough

het nieuws met een nieuw luchtbal-lonnetje c.q. een nieuw voorstel: een extra kwaliteitstoets voor imams die in Nederland willen gaan werken, een inhoudelijke toets, een toets van hun kennis van de koran. Imams die in Nederland werken, komen nagenoeg uitsluitend uit het buitenland. Zij zijn hier doorgaans ook gedurende een korte tijd. De Turkse overheid speelt een grote rol bij het sturen en het terughalen van imams. Zo mogen de meesten hier maar vier jaar blijven, waardoor zij nauwelijks weet hebben van de samenleving waarin zij werken. Daardoor zijn zij niet goed in staat om een nuttige rol in de samenleving te spelen en blijft de kloof tussen de boodschap in de moskee en de praktijk op straat soms te groot. GroenLinks is dan ook altijd al een voorstander geweest van een Nederlandse opleiding voor imams. Wij zijn ook voor een goede, stevige inburgeringscursus in Nederland waarin de Nederlandse taal en kennis van Nederland centraal staan, opdat zowel jongere als oudere allochtonen en gelovigen bij de imam terecht kunnen als sociale steunpilaar.

Dit neemt echter niet weg dat de vrijheid van godsdienst naast de andere vrijheden die in onze Grondwet gewaarborgd zijn, een groot goed is. Wie schets dan ook onze verbazing nu deze minister voorstelt, behalve minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie ook minister voor Godsdienstzaken te worden? En dat voor een liberale minister. Zij zei in het debat over het rapport van de commissie-Blok in september nog dat het zeker niet de bedoeling was om het ministerie van Eredienst, dat in 1871 is opgeheven, waardoor de scheiding van kerk en Staat een feit werd, in ere te herstellen door een ministerie voor Godsdienstzaken op te richten.

Daarom de volgende vragen aan deze minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en godsdienstzaken! Wat is volgens haar de juiste interpretatie van de koran of de bijbel? Hoe definieert zij de scheiding van kerk en Staat in dezen? Hoe zal zij de inhoudelijke kennis toetsen? Komt er een attaché voor religieuze zaken op de ambassades in het buitenland zoals op de Turkse ambassades regulier is? Vindt de minister niet dat Turkse imams veel langer dan de gebruikelijke termijn van vier jaar in Nederland zouden

moeten verblijven? Na vier jaar worden namelijk de meeste imams door het Turkse ministerie van godsdienstzaken, Diyanet, teruggehaald. En daar gaat dan die ingeburgerde imam. Had de minister daarvan niet een veel steviger punt moeten maken in haar overleg met het ministerie van godsdienstzaken?

□

Minister **Verdonk**: Mijnheer de voorzitter. Om de zorg van mevrouw Azough weg te nemen, ik zal natuurlijk bij de vormgeving van een en ander de scheiding van kerk en Staat in acht nemen. Laat duidelijk zijn dat dit principe ook voor mij meebrengt dat de overheid geen inhoudelijke bemoeienis heeft met godsdienst en levensovertuiging. Dat betekent ook dat de overheid bij de toelating van geestelijke dienaren geen voorwaarden mag stellen aan godsdienst of levensovertuiging en niet mag treden in de inhoud van de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging. Dit is het kader waarbinnen ik zal blijven.

Mevrouw Azough sprak ook over het standpunt van GroenLinks. Nog niet zolang geleden heeft de Kamer een motie ingediend, ondertekend door de fracties van CDA, PvdA en D66. De fractie van GroenLinks heeft ook voor die motie gestemd. In die motie wordt mij gevraagd om een Nederlandse imamopleiding te starten. Ik heb toegezegd dat ik dit zou onderzoeken. Daar heb ik echter tijd voor nodig. In die tijd heb ik wel een grote zorg, een zorg die volgens mij wordt gedeeld door de Kamer. Dat is namelijk een zorg over de aansluiting tussen imams en jonge moslims in Nederland. Ik probeer een tussenoplossing te vinden.

Op dit moment krijgen imams of andere geestelijke dienaren die naar Nederland komen, een tijdelijke verblijfsvergunning. Dat gebeurt sinds de wijziging in de WIN. Laat het duidelijk zijn: zij komen hier tijdelijk, maar zijn toch inburgeringsplichtig. De reden daarvoor is dat wij het een belangrijke functie vinden. Ik onderzoek op dit moment allerlei mogelijkheden om de aansluiting van de imams op de Nederlandse samenleving te verbeteren. Dit is een mogelijke oplossing.

Voor de toelating op basis van religieuze en levensbeschouwelijke gronden heb ik advies gevraagd aan de ACVZ. Dat advies zal er in juni

2005 zijn. Ik kan echter niet stilzitten. Ik vind dat wij iets moeten doen om de aansluiting te verbeteren. Dat is de reden dat ik in Ankara met vertegenwoordigers van de Marmara Universiteit heb gesproken. Daarbij is heel duidelijk aan de orde geweest dat in Nederland sprake is van een scheiding van kerk en Staat. Daarbij is ook aan de orde geweest wat de reden is voor die termijn van vier jaar. Daarbij is ook aan de orde geweest dat ik het heel erg nodig vind dat de aansluiting wordt gerealiseerd. Imams behoren Nederlandse te spreken in de moskee. Dat is een basale voorwaarde. Daarnaast behoren zij kennis te hebben van de Nederlandse samenleving. Ik zal hen in de nieuwe WIN ook onder de inburgeringsplicht in het buitenland brengen om al die voorwaarden te kunnen realiseren.

Ik was dus in Turkije en heb daar gesproken met vertegenwoordigers van de Marmara Universiteit. Het ging natuurlijk over de islam. Als wij echter praten over inburgering in het buitenland en het stellen van eisen op het gebied van taal en kennis van de Nederlandse waarden en normen, dan zullen die eventuele extra eisen gelden voor alle geestelijke dienaren.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Ik heb nog steeds geen antwoord gekregen. Hoe zal de minister dan de inhoudelijke kwaliteit toetsen? Wie gaat daarbij de juiste interpretatie opstellen? In de media had de minister het over het terugdringen van allerlei interpretaties. Dat was zo lastig in Nederland. Als wij het daarover hebben, vind ik dat de minister toch tornt aan de vrijheid van godsdienst en de scheiding van kerk en Staat. Zij gaat niet over de interpretatie van welke religie dan ook.

Minister **Verdonk**: Mevrouw Azough heeft helemaal gelijk: daar ga ik niet over. Ik ga wel en maak mij ook zorgen over de aansluiting van imams bij de Nederlandse moslimbevolking op dit moment. Zeker bij jonge moslims, zoals ik ook hoor uit geluiden uit de samenleving, voldoet die aansluiting niet. Wij laten de imams en alle geestelijke bedienaren inburgeren in het buitenland. Net als ieder ander moeten zij Nederlands leren en kennis hebben van de Nederlandse waarden en normen. Ik wil de mogelijkheid onderzoeken om voor hen een extra module te

Verdonk

ontwikkelen, omdat zij zo'n ontzettend belangrijke functie hebben. Die module gaat dus niet over de inhoud van de religie. Dat moet duidelijk zijn.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Een extra module die niet gaat over de inhoud van de religie? Dan ben ik erg benieuwd naar de inhoud van die module.

De **voorzitter**: Nee, niet meer. Aan de ene kant sta ik de Kamerleden af te houden en aan de andere kant krijg ik u weer op mijn dak. Wij houden het hierbij.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb één vraag niet beantwoord gekregen.

De **voorzitter**: Als één vraag echt niet beantwoord is, ga uw gang.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Waarom heeft de minister niet gesproken met de Dyanet of in ieder geval met de vertegenwoordigers van de Dyanet, onder anderen die hoogleraren, over de vraag waarom imams maar voor vier jaar naar Nederland worden gestuurd. Daarmee is er een sterke lange arm vanuit Turkije op de Turkse moslims in Nederland. Dat lijkt mij geen goede zaak. Daarvan had zij een punt moeten maken.

Minister **Verdonk**: Ik spreek op 1 november aanstaande met het CMO. Daarbij zitten ook vertegenwoordigers van de Turkse moskeeën aan tafel. Dan zal dit ook punt van discussie zijn.

□

De **voorzitter**: Gezien de tijd moet ik het hierbij laten. Het spijt mij, omdat er ongetwijfeld bij een aantal Kamerleden aanvullende vragen zouden zijn geweest. Maar een uur is een uur.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande donderdag, direct na de middagpauze, te stemmen over de moties, voorgesteld tijdens het notaoverleg van 27 september 2004 over Koers BVE:
- de motie-Mosterd c.s. over het criterium arbeidsmarktperspectief

(27451, nr. 36);
- de motie-Lambrechts c.s. over de bestuurlijke rol van de landelijke overheid (27451, nr. 37);
- de motie-Vergeer c.s. over de secundaire lasten in de BVE-sector (27451, nr. 38);
- de motie-Vergeer/Azough over een voorstel voor een bandbreedte van de secundaire lasten (27451, nr. 39);

over de moties, voorgesteld tijdens het notaoverleg van 4 oktober 2004 over Koers PO/VO:
- de motie-Jan de Vries c.s. over een visie op de bestuurlijke verhoudingen tussen de overheid en het onderwijs (29800-VIII, nr. 8);
- de motie-Jan de Vries c.s. over de verantwoordelijkheid van ouders in het bestuur en medezeggenschap van scholen (29800-VIII, nr. 9);

en over de moties, voorgesteld tijdens het notaoverleg van 4 oktober 2004 over Agenda vitaal platteland:
- de motie-Kruijzen over een plattelandseffectrapportage (29576, nr. 2);
- de motie-Kruijzen/Vos over kwaliteitsborging van beleidsdoelen voor de natuur (29576, nr. 3);
- de motie-Schreijer-Pierik c.s. over het niet toepassen van het nee-tenzij-regime (29576, nr. 4);
- de motie-Schreijer-Pierik c.s. over het van kracht verklaren van het ja-mits-regime (29576, nr. 5);
- de motie-Schreijer-Pierik c.s. over afzien van verdere clustering (29576, nr. 6);
- de motie-Schreijer-Pierik c.s. over gemengde bedrijven, niet-grondgebonden landbouwbedrijven en intensieve veehouderij in de uitvoeringsprogramma's van de nationale landschappen (29576, nr. 7);
- de motie-Vos c.s. over het vaststellen van criteria voor landschapskwaliteit (29576, nr. 9);
- de motie-Snijder-Hazelhoff/Schreijer-Pierik over kavelruil en landinrichting als structuurverbeterende instrumenten (29576, nr. 8);
- de motie-Van der Ham over bosaanplant rondom steden (29576, nr. 10).

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik heb benoemingen gedaan in de algemene commissie

voor Integratiebeleid. De bijzonderheden zullen in de Handelingen worden opgenomen.

(De noot is opgenomen aan het eind van deze editie)¹

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Vos.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter. Mede namens de fractie van D66 wil ik graag het verslag van het algemeen overleg van gistermorgen met de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie over asielbeleid op de plenaire agenda zetten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen en het verslag van het algemeen overleg op de agenda te zetten. Dat zal waarschijnlijk niet deze week lukken, dus wordt het de eerstvolgende vergaderweek.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Luchtenveld naar aanleiding van mijn voorstel over stemmingen zojuist.

De heer **Luchtenveld** (VVD): Voorzitter. Als wij toch donderdag stemmen, zou wat ons betreft ook de eindstemming kunnen plaatsvinden over de constitutionele toetsing en ook over het referendum, het initiatiefvoorstel van de leden Dubbelboer en Duyvendak. De beraadslaging daarover wordt morgenavond heropend, maar dat is al de derde termijn. Er zou nog een amendement worden ingediend, maar wat ons betreft hadden wij vorige week al kunnen stemmen. Er is toen ook gevraagd om het voor het herfstreces af te handelen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan beide verzoeken van de heer Luchtenveld te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Kant.

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter. Vorige week stond ik hier om een interpellatiedebat aan te vragen met de minister van Volkshuisvesting over de berichten dat de huren...